

สภาพจริงนิยมนคลาสสิกในทฤษฎี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: มายาคติ การวิพากษ์และการตีความใหม่*

จิตติภัทร พูนขำ**

Received: 20 May 2023

Revised: 8 January 2024

Accepted: 15 January 2024

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง “การเมืองโคกนาฏกรรมของสภาพจริงนิยมนคลาสสิก: การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ E.H. Carr และ Hans J. Morgenthau” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากศูนย์วิจัย ดิเรก ชัยนาม คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** รองศาสตราจารย์, ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; อีเมล: jittipat@tu.ac.th

รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 45 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2567): หน้า 110-174

Classical Realism in International Relations Theory: Myth, Critique and New Interpretations

Jittipat Poonkham^{***}

^{***} Associate Professor, Faculty of Political Science, Thammasat University; E-mail:
jittipat@tu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์กับคำอธิบายกระแสหลักของสภาพจริงนิยมคลาสสิก โดยเสนอว่า “สภาพจริงนิยมคลาสสิก” ที่รับรู้เข้าใจกันโดยทั่วไปนั้นเป็นเพียง “มายาคติ” โดยมายาคตินี้เกิดขึ้นมาจากแหล่งที่มาสำคัญ 2 แหล่งด้วยกันคือ มุมมองของสภาพจริงนิยมเชิงโครงสร้าง และการผลิตซ้ำองค์ความรู้ในตำราแบบเรียนพื้นฐานทางด้านทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย บทความนี้มีเป้าหมายที่จะชี้ให้เห็นถึงความสลับซับซ้อนทางภูมิปัญญาของสภาพจริงนิยมคลาสสิกในฐานะทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บทความนี้แบ่งออกเป็นสี่ส่วนสำคัญคือ ส่วนแรกนำเสนอการอ่านผิวด “สภาพจริงนิยมคลาสสิก” โดย Kenneth N. Waltz เจ้าพ่อสำนักสภาพจริงนิยมใหม่ ส่วนที่สองพิจารณาการผลิตซ้ำคำอธิบายในตำราแบบเรียนทฤษฎี IR ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ส่วนที่สามสำรวจการตีความใหม่ของ “สภาพจริงนิยมคลาสสิก” ในการศึกษาวิจัยและวรรณกรรมทางวิชาการทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ในส่วนสุดท้ายเสนอแนะบททดลองเสนอที่เรียกว่า “หลักการหกประการของสภาพจริงนิยมคลาสสิก” เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะร่วมสำคัญของสภาพจริงนิยมคลาสสิก และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง E.H. Carr กับ Hans J. Morgenthau ซึ่งบทความนี้เสนอว่า สภาพจริงนิยมคลาสสิกให้ความสำคัญกับทั้งอำนาจและศีลธรรม รัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ได้แก่ ปัจเจกในกรณีของ Carr และรัฐบาลโลกในกรณีของ Morgenthau) และทฤษฎีเชิงประจักษ์และทฤษฎีเชิงปทัสถาน รวมทั้งยังส่งเสริมทฤษฎีการหาความรู้ที่ไม่ใช่ปฏิฐานนิยมอีกด้วย แต่นักทฤษฎีทั้งสองแตกต่างกันโดย Carr นั้นมีวิสัยทัศน์แบบปฏิบัตินิยม (Pragmatic Realism) ในขณะที่ Morgenthau มีวิสัยทัศน์แบบโศกนาฏกรรม (Tragic Realism)

คำสำคัญ: สภาพจริงนิยมคลาสสิก, Carr, Morgenthau, ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, ทฤษฎีวิพากษ์

Abstract

This article critically interrogates the mainstream explanation of classical realism by arguing that a common sensical view of “classical realism” is a myth. The myth is (re)produced through two main sources, namely a structural or neo- realist theory and key textbooks in both English and Thai. Rather, this article highlights the intellectual complexity of classical realism as a theory of international relations.

The article is structured into four main parts. The first part examines the misreading of “classical realism” by a neorealist founding father like Kenneth N. Waltz. The second part explores this mythical reproduction in key mainstream textbooks both in English and Thai. The third part elucidates the new interpretations of classical realism since the 1990s onwards. The last part introduces a theoretical proposition of the so-called “six principles of classical realism”, which identify its common research programs and the difference between E.H. Carr and Hans J. Morgenthau. Classical realism emphasizes both power and ethics, states and non-state actors (individuals for Carr and world state for Morgenthau) and empirical and normative theorizing while foregrounding anti-positivist epistemology. However, Carr and Morgenthau have different visions: pragmatic realism and tragic realism, respectively.

Keywords: Classical Realism, Carr, Morgenthau, International Relations Theory, Critical Theory